EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMA (EU) 2021/1675,

annettu 29 päivänä huhtikuuta 2021,

joka sisältää huomautukset, jotka ovat erottamaton osa päätöstä vastuuvapauden myöntämisestä toisen polttokenno- ja vety-yhteisyrityksen talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2019

EUROOPAN PARLAMENTTI, joka

— ottaa huomioon päätöksensä vastuuvapauden myöntämisestä toisen polttokenno- ja vety-yhteisyrityksen talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2019,

— ottaa huomioon työjärjestyksen 100 artiklan ja liitteen V,

— ottaa huomioon talousarvion valvontavaliokunnan mietinnön (A9-0107/2021),

A. ottaa huomioon, että polttokenno- ja vety-yhteisyritys (FCH) perustettiin toukokuussa 2008 neuvoston asetuksella (EY) N:o 521/2008 ([1]) julkisen ja yksityisen sektorin yhteishankkeeksi 31. joulukuuta 2017 päättyväksi ajanjaksoksi lisäämään tutkimuspyrkimyksiä ja vauhdittamaan polttokenno- ja vetyteknologioiden käyttöönottoa; ottaa huomioon, että asetus (EY) N:o 521/2008 kumottiin neuvoston asetuksella (EU) N:o 559/2014 ([2]);

B. ottaa huomioon, että toukokuussa 2014 annetulla asetuksella (EU) N:o 559/2014 perustettiin yhteisyritys korvaamaan alkuperäinen FCH-yhteisyritys ja toimimaan sen seuraajana 31. joulukuuta 2024 päättyvän jakson ajan;

C. ottaa huomioon, että FCH-yhteisyrityksen osakkaat olivat komission edustama unioni, eurooppalaisen polttokenno- ja vetyteknologian alan yhteisen teknologia-aloitteen teollisuusryhmittymä ja tutkimusryhmittymä N.ERGHY;

D. ottaa huomioon, että yhteisyrityksen osakkaat ovat komission edustama unioni, New Energy World Industry Grouping AISBL -teollisuusryhmittymä, joka nimettiin vuonna 2016 uudelleen Hydrogen Europe -teollisuusryhmittymäksi, ja New European Research Grouping on Fuel Cells and Hydrogen AISBL -tutkimusryhmittymä, joka nimettiin vuonna 2018 uudelleen Hydrogen Europe -tutkimusryhmittymäksi;

E. ottaa huomioon, että unioni osallistuu yhteisyrityksen ensimmäisen vaiheen toimintakuluihin enintään 470 000 000 eurolla seitsemännestä puiteohjelmasta; ottaa huomioon, että muilta osakkailta saatujen rahoitusosuuksien on oltava vähintään saman suuruisia kuin unionin osuus;

F. ottaa huomioon, että unionin enimmäisrahoitusosuus yhteisyritykseen on 665 000 000 euroa (sisältää EFTAn määrärahat) Horisontti 2020 -puiteohjelmasta, ja teollisuusryhmittymää ja tutkimusryhmittymää edustavien osakkaiden odotetaan osallistuvan rahoitukseen asetuksessa (EU) N:o 559/2014 säädettynä ajanjaksona vähintään 380 000 000 eurolla, johon sisältyvät yhteisyrityksen rahoittamien Horisontti 2020 -hankkeiden luontoissuoritukset, luontoissuoritukset täydentäviin toimiin (vähintään 285 000 000 euroa) ja käteissuoritukset hallinnollisiin kustannuksiin;

Talousarvio- ja varainhallinto

1. toteaa tilintarkastustuomioistuimen katsovan kertomuksessaan yhteisyrityksen tilinpäätöksestä, että varainhoitovuoden 2019 tilinpäätös antaa kaikilta olennaisilta osiltaan oikeat tiedot yhteisyrityksen taloudellisesta asemasta 31. joulukuuta 2019 sekä sen toimien tuloksista, rahavirroista ja nettovarallisuuden muutoksista mainittuna päivänä päättyneeltä varainhoitovuodelta yhteisyrityksen varainhoitoasetuksen ja komission tilinpitäjän vahvistamien kirjanpitosääntöjen mukaisesti; panee tilintarkastustuomioistuimen kertomuksesta lisäksi merkille, että tilien perustana olevat toimet olivat kaikilta olennaisilta osiltaan lailliset ja asianmukaiset;

2. panee merkille, että yhteisyrityksen lopullinen käytettävissä oleva talousarvio varainhoitovuodeksi 2019 (mukaan lukien talousarvioon uudelleen otetut edeltävien vuosien käyttämättömät määrärahat, käyttötarkoitukseensa sidotut tulot ja uudelleen seuraavalle vuodelle kohdennetut määrärahat) sisälsi 91 730 585 euroa maksusitoumusmäärärahoja ja 113 855 981 euroa maksumäärärahoja; toteaa, että vuoden 2019 talousarvion kokonaiskäyttöaste oli maksusitoumusmäärärahojen osalta 85,9 prosenttia ja maksumäärärahojen osalta 98,4 prosenttia;

([1]) Neuvoston asetus (EY) N:o 521/2008, annettu 30. toukokuuta 2008, polttokenno- ja vetyteknologian alalla toimivan yhteisyrityksen perustamisesta (EUVL L 153, 12.6.2008, s. 1).

([2]) Neuvoston asetus (EU) N:o 559/2014, annettu 6. toukokuuta 2014, toisen polttokenno- ja vety-yhteisyrityksen perustamisesta (EUVL L 169, 7.6.2014, s. 108).

3. panee merkille, että vuoden 2019 lopussa unioni myönsi asetuksen (EY) N:o 521/2008 mukaisesta 470 000 000 euron enimmäismäärästä 421 606 000 euroa seitsemännestä puiteohjelmasta, mukaan lukien 19 107 000 euron luontoissuoritukset, ja että teollisuus- ja tutkimusryhmittymien jäsenet maksoivat validoituja varoja yhteensä 447 506 000 euroa, josta 429 600 000 euroa oli validoituja luontoissuorituksia seitsemännen puiteohjelman hankkeissa; panee merkille, että yhteisyritys suoritti vuonna 2019 seitsemänteen puiteohjelmaan 5 805 092 euron maksut, jotka olivat yhteensä 415 313 265 euroa koko kaudella 2009–2019, ja että maksumäärärahojen käyttöaste oli 95,1 prosenttia seitsemännen puiteohjelman hankkeisiin vuonna 2019 käytettävissä olleista määrärahoista;

4. toteaa, että vuoden 2019 lopussa unioni myönsi Horisontti 2020 -puiteohjelmasta yhteensä 420 067 000 euroa ja teollisuus- ja tutkimusryhmittymien jäsenten osuus oli yhteensä 11 707 000 euroa, josta 5 376 000 euroa luontoissuorituksia yhteisyrityksen Horisontti 2020 -hankkeisiin ja yhteensä 667 001 000 euron luontoissuorituksia täydentäviin toimiin;

5. panee tilintarkastustuomioistuimen kertomuksesta merkille, että teollisuutta edustavien osakkaiden operatiivisiin toimiin antamien luontoissuoritusten vähäisyys johtuu siitä, että yhteisyritys varmentaa ne lopullisten menoilmoitusten tekohetkellä, minkä vuoksi suurin osa sidotuista luontoissuorituksista varmennetaan myöhemmin Horisontti 2020 -ohjelmassa, kun hankkeiden loppumaksu suoritetaan ja rahoitusselvitykset erääntyvät;

6. panee merkille, että yhteisyrityksissä, jotka saavat taloudellista tukea yksityisiltä osakkailtaan, on käytössä erilaisia menettelyjä; kehottaa yhdenmukaistamaan luontoissuoritusten laskentatavan kaikissa yhteisyrityksissä; toteaa, että yhteisen menettelytavan olisi mahdollistettava avoimet ja tehokkaat arviointimenetelmät, joiden tuloksena saadaan suorituksen todellinen arvo; kehottaa tilintarkastustuomioistuinta valvomaan riippumattomien ulkoisten tarkastajien tekemiä tarkastuksia; kehottaa myös vahvistamaan asianmukaisen säädöskehyksen, jolla varmistetaan, että vaaditun rahoitusosuuden määrä saavutetaan ohjelman loppuun mennessä; panee merkille, että lainsäädäntökehykseen voisi sisältyä vaatimuksia, joiden mukaan yksityinen rahoitusosuus on maksettava ennen tai samaan aikaan kuin vastaava unionin rahoitusosuus;

7. toteaa, että Horisontti 2020 -hankkeisiin käytettävissä olleiden määrärahojen käyttöaste oli 86,3 prosenttia maksusitoumusmäärärahojen ja 100 prosenttia maksumäärärahojen osalta; panee kuitenkin merkille, että maksusitoumusmäärärahoja ei käytetty täysimääräisesti, sillä vuoden 2019 ehdotuspyynnön kahdella aihealueella ei hyväksytty hankkeita lainkaan;

Toiminnan tuloksellisuus

8. toteaa, että yhteisyritys käyttää Horisontti 2020 -puiteohjelman erityisiä keskeisiä tulosindikaattoreita sekä kahta yhteisyrityksen erityistä keskeistä tulosindikaattoria, joilla mitataan tutkimustoimintaan osoitettujen varojen osuutta, ja että demonstrointihankkeita isännöidään unionin rakenne- ja investointirahastoista hyötyvissä jäsenvaltioissa ja alueilla; panee lisäksi merkille, että keskeisiä tulosindikaattoreita (jotka vahvistettiin vuonna 2014) tarkistettiin ja ne sisällytettiin monivuotisen työsuunnitelman lisäykseen, jonka hallintoneuvosto hyväksyi kesäkuussa 2018, koska teknologia on kehittynyt merkittävästi viime vuosina ja uusia sovelluksia on alettu kehittää;

9. pyytää yhteisyritystä tarkistamaan viestintästrategiaansa sen varmistamiseksi, että asianomaiset sidosryhmät ovat tietoisia sen tehtävästä, toiminnasta ja saavutuksista;

10. panee merkille, että vipuvaikutus 31. joulukuuta 2019 oli 2,24, kun otetaan huomioon kaikki yksityisten kumppanien panokset, ja 1,51, kun otetaan huomioon ainoastaan teollisuus- ja tutkimusryhmittymien jäsenet;

11. toteaa, että yhteisyritys on saattanut vuonna 2019 päätökseen CertifHy 2 -hankkeen, joka toimii katalysaattorina vihreää ja vähähiilistä vetyä koskevan unionin laajuisen alkuperätakuujärjestelmän täytäntöönpanossa ja on virstanpylväs kohti mahdollista vetysertifiointimekanismia direktiivin (EU) 2018/2001 ([3]) mukaisesti; panee merkille vuonna 2019 eurooppalaisessa vetyturvallisuuden viitetietokannassa (HIAD.2.0) olevien tapahtumien tarkastelun ja arvioinnin, joka sisältää suosituksia alan tulevaa tutkimusta varten; panee merkille raportin ”Fuel Cells and Hydrogen for Green Energy in European Cities and Regions” päätelmien jälkeen tapahtuneen kehityksen, kuten eurooppalaisia vetylaaksoja koskevan kumppanuuden (EH-S3P) käynnistämisen älykkään erikoistumisen foorumin puitteissa, sopimuksen allekirjoittamisen pilottihankkeen kehittämistukivälineen hallinnoimiseksi ja H2 Valley -aiheen sisällyttämisen vuoden 2019 työsuunnitelmaan laajaa esittelyhanketta varten (lippulaivahanke);

([3]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2018/2001, annettu 11. joulukuuta 2018, uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä, EUVL L 328, 21.12.2018, s. 82.

12. panee merkille, että vuonna 2019 allekirjoitettiin avustussopimukset kahdesta vuoden 2018 ehdotuspyynnön mukaisesta suuresta esittelyhankkeesta (H2Haul ja Djewels); panee lisäksi merkille, että vuoden 2019 ehdotuspyyntöä varten yhteisyritys sai yhteensä 43 avustuskelpoista ehdotusta 17 aiheeseensa liittyen ja että edunsaajia oli 23 unionin jäsenvaltiosta tai assosioituneesta maasta ja että neljästä unionin ulkopuolisesta maasta peräisin olevat tahot osallistuvat seitsemään hankkeeseen; panee lisäksi merkille, että kaikki 17 avustussopimusta allekirjoitettiin vuonna 2019;

13. toteaa, että vuoden 2019 lopussa yhteisyrityksen maailmanlaajuinen hankekokonaisuus käsitti 155 seitsemänteen puiteohjelmaan kuuluvaa hanketta (joista 150 oli saatu päätökseen ja 5 meneillään) ja 109 allekirjoitettua hanketta Horisontti 2020 -puiteohjelman puitteissa (joista 11 oli saatu päätökseen ja 98 meneillään); panee lisäksi merkille, että vuonna 2019 yhteisyritys toteutti tarjouskilpailuja kahdesta tutkimuksesta, joista toinen allekirjoitettiin heinäkuussa 2019, ja lisäksi kaksi tarjouspyyntöä, jotka koskivat Mission Innovation -aloitteen tukemista ja hankkeiden kehittämisen tukemista alueilla ja jotka molemmat allekirjoitettiin kyseisenä vuonna;

14. panee merkille tilintarkastustuomioistuimen kertomuksesta, että vuoden 2019 lopussa Horisontti 2020 -puiteohjelman toteutusaste oli 83 prosenttia yhteisyritykselle osoitettuja toimia koskevien ehdotuspyyntömenettelyjen osalta;

15. panee merkille, että vuoden 2018 lopussa yhteisyrityksen palveluksessa oli 27 työntekijää kymmenestä jäsenvaltiosta, ja panee tyytyväisenä merkille henkilöstön sukupuolijakauman (51 prosenttia oli miehiä ja 49 prosenttia naisia); toteaa myös, että vuonna 2019 naisten osuus Horisontti 2020 -hankkeisiin osallistuvista oli 27 prosenttia, että hankekoordinaattoreista naisia oli 23,8 prosenttia ja että tieteellisen komitean jäsenistä naisia oli 33 prosenttia;

16. kehottaa komissiota ja tilintarkastustuomioistuinta ottamaan käyttöön perusteellisen toiminnan tuloksellisuuden seurantamenetelmän, jotta voidaan arvioida yhteisyrityksen tuottamaa lisäarvoa ja sosiaalista vaikutusta, työllisyysvaikutusta sekä sen vaikutusta markkinoihin; on sitä mieltä, että arvioinnin tuloksia olisi hyödynnettävä tulevaisuudessa tai unionin rahoituksen uudelleenjakamiseksi;

17. kehottaa komissiota varmistamaan, että yhteisyrityksen toimintaohjelma vastaa tulevaisuudessa unionin lainsäädännössä asetettuja vaatimuksia ja tavoitteita siltä osin kuin on kyse ilmastonmuutoksen vaikutusten lieventämisestä ja että se noudattaa komission ja teollisuuden yhdessä laatimia alan strategioita;

18. katsoo, että teollis- ja tekijänoikeuksia koskevaa kysymystä on käsiteltävä kaikissa sopimuksissa, joilla saattaa olla ennakoitu vaikutus tai toiminnan tulos; muistuttaa, että teollis- ja tekijänoikeuksilla pyritään paitsi turvaamaan yksittäisten luovan työn tekijöiden oikeudet myös antamaan yksityiskohtaista tietoa siitä, miten oikeuksia käytetään tulevaisuudessa; toteaa, että koska toimintaa rahoitetaan myös julkisin varoin, tulosten olisi oltava avoimia ja yleisön saatavilla ja niihin olisi sovellettava erityisiä vaatimuksia; kehottaa komissiota esittämään lainsäädäntökehystä, joka koskee teollis- ja tekijänoikeuksia ja niiden täytäntöönpanoa markkinoilla, myös erityisiä vaatimuksia ja voittojen jakamista;

Sisäinen tarkastus

19. panee merkille, että yhteisyritys antoi vuonna 2019 vastaukset sisäisen tarkastuksen yksikön (IAS) laatimaa uutta strategista sisäisen tarkastuksen suunnitelmaa 2019–2021 koskevaan luonnokseen ja loppuraporttiin ja että IAS:n suostumuksella käynnistetään strategisen sisäisen tarkastuksen suunnitelman 2019–2021 mukainen uusi sisäinen tarkastus vuonna 2020; panee lisäksi merkille, että vuoden aikana yhteisyritystä kuultiin ja se antoi panoksensa IAS:lle kuulemisessa, joka koski sisäisen tarkastuksen yhteisen täytäntöönpanokeskuksen pyynnöstä toteuttamaa tutkimus- ja innovaatiopolitiikkaa koskevaa palautetta;

20. panee merkille, että 31. joulukuuta 2019 kaikki IAS:n edellisistä tarkastuksista saadut suositukset ja toimintasuunnitelmat pantiin menestyksekkäästi täytäntöön ja päätettiin;

Sisäinen valvonta

21. panee tilintarkastustuomioistuimen kertomuksesta merkille, että yhteisyritys on ottanut käyttöön rahoitusta ja operatiivista toimintaa koskevat ennakkotarkastusmenettelyt, jotka perustuvat asiakirjatarkastuksiin, ja että yhteisyrityksen on pantava täytäntöön komission uusi sisäisen valvonnan kehys, jonka perustana on 17 sisäisen valvonnan periaatetta; panee lisäksi merkille, että tilintarkastustuomioistuimen kertomuksen mukaan vuoden 2019 loppuun mennessä yhteisyritys oli jo saanut valmiiksi tämänhetkiseen sisäisen valvonnan järjestelmään perustuvan puuteanalyysin ja määritellyt indikaattoreita, joilla se arvioi uusien sisäisen valvonnan periaatteiden ja niiden erityispiirteiden vaikuttavuutta; panee merkille, että vuonna 2018 toteutetun sisäisen valvonnan kehyksen itsearvioinnin tuloksena laadittiin toimintasuunnitelma, ja toteaa, että vuonna 2019 tehtiin sisäinen arviointi sen varmistamiseksi, että toimintasuunnitelmaa noudatettiin;

22. panee merkille, että tilintarkastustuomioistuimen kertomuksen mukaan yhteisyritys on seitsemännen puiteohjelman väli- ja loppumaksujen osalta vastuussa edunsaajien jälkitarkastuksista, kun taas Horisontti 2020 -puiteohjelman hankkeiden menoilmoitusten jälkitarkastuksista vastaa komission yhteinen tarkastus, ja toteaa, että vuoden 2019 lopussa käytettävissä olleiden jälkitarkastustulosten perusteella yhteisyritys ilmoitti seitsemännen puiteohjelman hankkeiden edustavaksi virhetasoksi 2,08 prosenttia ja jäännösvirhetasoksi 1,08 prosenttia ja Horisontti 2020 -puiteohjelman hankkeiden (selvitetyt ennakkomaksut ja loppumaksut) edustavaksi virhetasoksi 0,94 prosenttia ja jäännösvirhetasoksi 0,7 prosenttia; toteaa, että Horisontti 2020 -puiteohjelmaa koskevassa komission asetusehdotuksessa ehdotettiin, että Horisontti 2020 -puiteohjelman mukaisissa tutkimusmenoissa 2–5 prosentin vuotuinen virheriski on realistinen tavoite, kun otetaan huomioon tarkastusten kustannukset, sääntöjen monimutkaisuuden vähentämiseksi ehdotetut yksinkertaistamistoimenpiteet ja tutkimushankkeiden kustannusten korvaamiseen liittyvä toiminnan luonteesta johtuva riski, ja että lopullisena tavoitteena on, että jäännösvirhetaso on mahdollisimman lähellä kahta prosenttia ohjelmien päättyessä, kun kaikkien tarkastusten, korjausten ja takaisinperintätoimenpiteiden rahoitusvaikutukset on otettu huomioon;

23. toteaa, että tilintarkastustuomioistuin tarkasti lopullisten edunsaajien tasolla vuonna 2019 satunnaisotannalla poimitut Horisontti 2020 -puiteohjelman maksut vahvistaakseen jälkitarkastusten virhetasot osana operatiivisten maksujen valvontaa ja että näissä yksityiskohtaisissa tarkastuksissa ei havaittu merkittäviä virheitä tai valvonnan puutteita otokseen valituissa yhteisyrityksen edunsaajissa;

24. toteaa, että yhteisyrityksen toimitusjohtaja hyväksyi yhteisyrityksen hyvän hallintotavan säännöstön syyskuussa 2019; panee merkille, että yhteisyrityksen hallintoneuvosto hyväksyi joulukuussa 2019 tekemällään päätöksellä uudet varainhoitoa koskevat sääntönsä julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksia koskevan varainhoidon malliasetuksen mukaisesti; panee lisäksi merkille, että yhteisyritys käynnisti menettelyn asiakirjahallintopolitiikan hyväksymiseksi vuoden 2019 lopussa ja että lopullinen hyväksyminen oli määrä tapahtua vuoden 2020 alussa;

25. panee merkille, että yhteisyritys laati kattavan riskimatriisin vuodelle 2020 (alhaisemmat riskit mukaan luettuina), josta johto teki säännöllisiä arvioita ja keskusteli osana käynnissä olevaa riskinarviointiprosessia organisaation sisäisen ja ulkoisen ympäristön mahdollisiin muutoksiin reagoimiseksi, ja tarkasteli myös vuonna 2018 yksilöityjen merkittävien riskien ja toimintasuunnitelmien tilannetta; toteaa, että yhteisyritys panee täytäntöön tutkimusta koskevan yhteisen petostentorjuntastrategian.